

GEEN TIJD VOOR GOD

Wie van ons lijdt niet met enige regelmaat aan biddeloosheid? Of zelfs chronisch? De veronderstelling dat het wel meevalt of dat het ons persoonlijk niet raakt, helpt ons niet verder. Wel zijn we erbij gebaat als we er eerlijk mee voor de dag komen.

Ds. P. van der Kraan uit Arnhem is emeritus predikant.

Volgende keer deel 2, over de gevolgen van biddeloosheid.

Biddeloos zijn we als we gestopt zijn met bidden. We zijn het echter ook als we weinig bidden of als we God een leeg pakje aanbieden: woorden zonder betekenis. Of als we bidden zonder erbij na te denken, of gehaast bidden.

ERKENNING

In 2015 verscheen er van Tim Keller een veelomvattend boek over het gebed (*Bidden. Vertrouwelijke omgang met de ontzagwekkende God*). De auteur, bekend voorganger van de Redeemer Church in New York, laat zijn lezers eerlijk weten: dit boek is ontstaan uit de persoonlijke ervaring van een armoedig gebedsleven. Ook ons kan de erkenning dat er aan ons gebedsleven van alles mankeert, dat het misschien wel in een crisis verkeert, helpen om uit het slop te komen. Als de kwaal is blootgelegd, staat immers de deur naar herstel open. In dit artikel doen we het eerste: we leggen de kwaal van de biddeloosheid bloot door enkele oorzaken ervan aan te wijzen. In een vervolgartikel staan we stil bij wat de gevolgen van biddeloosheid zijn. Om in een slotartikel het geneesmiddel aan te wijzen en toe te passen.

KAPITAAL

Een belangrijke oorzaak van biddeloosheid lijkt tijdgebrek te zijn. Allerlei redenen worden daarvoor aangevoerd. Veel mensen vertrek-

ken 's morgens vroeg om enigszins op tijd op hun werkplek te zijn. Vertrek je maar iets later, dan kun je zomaar een halfuur of meer tijd verliezen aan de file. Heb je in zo'n geval nog tijd voor stille tijd?

Dat is slechts een van de vele redenen die worden aangevoerd als verontschuldiging voor het gebrek aan stille tijd. In werkelijkheid ligt het iets genuanceerder. De Duitse predikant Friedrich von Bodelschwingh (1877-1946; hij trok zich het lot van onder anderen epileptici zeer aan en verzette zich fel tegen de nazi-plannen om het Arische ras van dergelijke 'mislukkelingen' te zuiveren) stelde zich aan het begin van elk nieuw jaar de vraag 'Hoe beheer ik mijn miljoenen?' Daarbij dacht hij niet aan zijn

kenschap moet afleggen van elke minuut die ons is toevertrouwd. Wie de tijd heeft om te eten en te drinken, geld te verdienen en geld uit te geven, te slapen en zich te ontspannen, de krant te lezen en te klussen; wie de tijd heeft om naar school te gaan en huiswerk te maken, te sporten en te gamen, die heeft toch ook tijd voor bijbellezen en gebed. Laten we beginnen met het aan ons toevertrouwde 'kapitaal' goed te beheren. Laten we aan timemanagement met het oog op de eeuwigheid doen.

TELEURGESTELD

Voor sommigen is het advies om de tijd beter te beheren misschien te goedkoop. Dat geldt bijvoorbeeld mensen die terdege weten dat het wat betreft bidden en bij-

Wie tijd heeft om geld te verdienen en uit te geven, heeft ook tijd voor gebed

geldelijke vermogen (als hij dat al had), maar aan de tijd die hij met het nieuwe jaar ontving: 8.760 uren of 525.600 minuten of 31.536.000 seconden.

REKENSCHAP

In de regel gaan we met dat kapitaal nogal slordig om. We laten kostbare minuten verloren gaan. Wie echter beseft dat hij elke minuut van zijn levenstijd van God ontvangt, verspilt zijn tijd niet nonchalant. Hij zal zijn tijd zo indelen dat de dingen die er in het leven werkelijk toe doen, niet in het vergeetboek raken. Hij weet immers dat hij aan God re-

bellezen anders moet in hun leven. Het roer moet om, maar het lukt niet. Ze zitten gevangen in een sleurgang waaruit ze niet kunnen ontsnappen. Zij ervaren dagelijks dat de tijd hun de baas is in plaats van dat zij baas over hun tijd zijn. En terwijl zij ervan overtuigd zijn dat het anders moet, is hun kwellende vraag hoe het anders kan.

Weer anderen hebben het bidden eraan gegeven, omdat ze teleurgesteld zijn met betrekking tot het gebed, meer nog: in God. Ze tobden met moeilijkheden of met ziekte. Er waren zorgen die hun boven het hoofd groeiden. Ze >>

Een Duitse predikant stelde zich elke nieuwjaarsdag de vraag: 'Hoe beheer ik mijn miljoenen?' waarmee hij doelde op de miljoenen seconden die hij van God ontving.

hebben gebeden en gesmeekt of God de situatie wilde veranderen. Er veranderde echter niets, in ieder geval niets ten goede. Anderen hebben gebeden om een baan, een diploma, een partner naar hun hart, maar zowel het

een als het ander ging aan hen voorbij. Als gevolg daarvan raakte hun verwachting in het gebed, vooral in God Die hoort naar het gebed, uitgeblust. Als bidden jouw situatie toch niet verandert of je verwachtingen niet waar-

maakt, waarom zul je dan nog blijven bidden? Misschien zijn we zelf wel zo'n teleurgesteld mens die niet langer van het gebed en dus van God verwachting heeft.

ZONDE

Er zijn vast nog meer oorzaken van biddeloosheid aan te wijzen. Als we echter eerlijk zijn, moeten we toegeven dat in alle hiervoor genoemde én nog niet genoemde oorzaken ten diepste secundaire oorzaken zijn. Het zijn doekjes voor het bloeden. Het bloeden stelpen ze echter niet, omdat ze de oorzaak niet bloot leggen. Het zijn maskers om de diepste oorzaak van onze biddeloosheid te verhullen. Het zijn armelijke pogingen om ons voor onze biddeloosheid te verontschuldigen of deze in ieder geval aannemelijk te maken, maar ze raken de kern niet.

Primaire oorzaak van onze biddeloosheid is de zonde, die een gapende kloof tussen God en ons tot gevolg heeft. Onze biddeloos-

PLOEGENDE BOER

In een van de kerken van Florence hangt een schilderij waarop een ploegende boer is afgebeeld. Dat die boer aan het ploegen is, kun je alleen maar afleiden uit het feit dat een deel van de akker al geploegd is. Het tafereel dat de schilder op zijn doek heeft vastgelegd, laat namelijk iets anders zien dan een ploegende boer. Iets heel anders: de boer is op zijn akker neergeknield en bidt. Waarvoor of waarom hij bidt, is een vraag die onbeantwoord blijft. Dát hij bidt, is overduidelijk. Maar nu het bijzondere: terwijl de boer bidt (en dus onzichtbaar voor de man), is een engel uit de hemel neergedaald die verdergaat met ploegen op de plaats waar de boer ermee was gestopt om te bidden.

De boodschap is duidelijk. Zoals op het schilderij is afgebeeld, doet God met mensen die vóór alle dingen het Koninkrijk van God zoeken. Op welke manier dan ook maakt Hij Zijn belofte waar dat zij al het andere bovendien ontvangen. Zo duidelijk als de boodschap van het schilderij is, zo indringend is echter de vraag of die boodschap door ons herkend wordt. Of juist niet, omdat we met biddeloosheid zijn geslagen.

heid heeft zijn wortels diep ingeslagen in de bodem van onze keus om zonder God te leven. We leven langs God heen en aan Hem voorbij of met de rug naar Hem toe, net hoe we het willen noemen.

Het komt allemaal op hetzelfde neer: we hebben voor God geen plaats ingeruimd in onze plannen met ons leven. In het gunstigste geval is God in ons leven een appendix, een aanhangsel. In veel gevallen is dat aanhangsel inmiddels verwijderd.

AANVECHTING

Zo'n leven zonder God lijkt nog aardig te lukken ook. We hebben de voorbeelden om ons heen voor het oprapen. Tal van mensen die met God niet leven en helemaal niet met Hem rekenen – mensen uit onze onmiddellijke omgeving, mensen die we vrijwel dagelijks ontmoeten, in de buurt, op het werk, op de sportclub – ze hebben hun leven goed op de rails staan. Ze maken plannen en het lijkt hun allemaal te lukken. Van zorgen en moeiten lijken zij niet(s) te weten.

In het gunstigste geval is God in ons leven een aanhangsel

Wie herkent de Asaf-aanvechting van Psalm 73 (v.3-5) niet? Je bent jaloers op degene die geen moeite kennen en door zorgen niet gekweld worden. Als je zover bent, is de volgende stap niet ver: stoppen met bidden. Als je het nog wel doet, is het een schijnvertoning: het prevelen van woorden die zonder betekenis zijn. Kortom, onnadenkend bidden, slordig bidden of gewoon geen tijd meer nemen om te bidden. En ziedaar: biddeloosheid is in ons leven een verbijsterende werkelijkheid geworden.

P. VAN DER KRAAN

GLOBAAL BEKEKEN

REDACTIE: J. VAN DER GRAAF

'Is opvoeding in een seculiere samenleving wel mogelijk?' was het thema van een conferentie in Israël, die opperrabbin B. Jacobs bijwoonde. Hij schrijft erover in een opvoednummer van Rond de Bron (St. Joodse Kindergemeenschap Cheider).

• Er kwamen in het gezelschap grote zorgen boven drijven. Het overheersende gevoel was dat de secularisatie erg krachtig, schadelijk en invloedrijk is geworden. Eigenlijk mogen we stellen dat er een nieuwe godsdienst is ontstaan. Die godsdienst heet anti-godsdienst en die nieuwe godsdienst verkondigt hoe gezond het is om steeds je gevoelens de vrije loop te laten en vooral je verstand niet te gebruiken. Alles mag en alles kan. Overspel is bijna een verplichting en als je huwelijk goed loopt, dan krijg je via een reclamespotje de uitleg dat een second love zeer aanbevelenswaardig is. Terwijl alles wat riekt naar G'ds woord en naar de Bijbel wordt bestempeld als primitief en achterhaald bijgeloof, voor domme mensen, die niet zijn meegegaan met hun tijd en die de wetenschappelijke realiteit niet onder ogen willen zien. Tijdens dat gesprek zag ik iets heel moois gebeuren. Iedereen, maar dan ook iedereen, gaf aan dat je kinderen waarden moet meegeven.

• Als mensen mij vragen wat voor een opvoeding mijn vrouw en ik onze inmiddels gelukkig getrouwde kinderen hebben gegeven, dan is mijn steevaste antwoord: 'Strikt religieus, maar hopelijk niet dwangmatig.' En nadat ik mijn voor velen schokkende antwoord heb gegeven, beantwoord ik de vraag met een wedervraag: 'Hoe voedt u uw kinderen op?' En dan hoor ik normaliter het volgende nietszeggende cliché: 'Ik laat mijn kinderen vrij!' Maar lieve mijnheer of mevrouw, beseft u dat 'vrij' ook een richting is? Een richting die vaak zeer dwangmatig kan zijn! Wie de jeugd heeft, heeft de toekomst. Maar als wij niet investeren in de jeugd van nu, en hen geen levenslessen meegeven voor de toekomst, dan ziet die toekomst er somber uit. Want weet, lieve ouders (en grootouders!), als een stekje een inkerving krijgt, dan komt uit dat fragiele plantje een misvormde boom. Maar als het gevoelige piepkleine boompje de juiste voeding krijgt toegediend en voldoende licht en warmte ontvangt, dan wordt dat stekje een prachtige, bloeiende boom die heerlijke vruchten zal afwerpen, tot in lengte van jaren.

Ook Wapenveld ('geloof en cultuur') kwam met een 'opvoednummer'. Hoofdredacteur Aart Nederveen schrijft ter introductie:

Een opvoednummer van Wapenveld. Dat is nog niet vaak voorgekomen, maar het lijkt er nu toch een beetje op. Nu verwacht ik niet dat onze lezers in Wapenveld rekenen op opvoedingsadviezen. Maar ook een kleine duiding van wat er in de opvoeding goed en verkeerd kan gaan, kan al dicht op de huid zitten. Neem boos worden op je zoon of dochter. Ik kan me nog goed herinneren dat het me de eerste keer overkwam. Sindsdien is het zorgvuldig opgepoetste laagje schone schijn wel vaker gesneuveld tijdens het spitsuur van de dag rond de avondmaaltijd. Gelukkig loopt deze huis-tuin-en-keukenwoede in de meeste Hollandse gezinnen wel goed af. Ik herinner van mijn eigen jeugd nog levendig waarop mijn moeder zich over mijn bed boog. Kort daarvoor had ze haar lieveling nog ongenadig de mantel uitgeveegd. Maar net voor het slapengaan kwam ze vertellen dat we weer opnieuw beginnen en dat alles was vergeten. Een gouden moment, dat misschien alleen kan bestaan als eerst de storm heeft gewoed. Woede is zo gek nog niet. Onder deze titel neemt onze medewerker Bram de Muynck ons mee in het werk van de filosoof Martha Nussbaum. In een recent boek schrijft zij over woede als een belangrijke emotie in de ontwikkeling van het kind. |

Joodse kinderen krijgen godsdienstonderwijs.